

Nova et Vetera

WILLEM ADRIAAN VAN HORNE EN DE VAN HORNE-KAZERNE TE WEERT

Een jarenlang misverstand.

Dat de stad Weert vaak de van Horne-stad wordt genoemd, is heel begrijpelijk wanneer men bedenkt, dat deze plaats in vroeger eeuwen een bezitting en zelfs de residentie is geweest van het bekende geslacht van Horne. Dat aan de in 1938 in Weert gebouwde kazerne de naam werd gegeven „van Hornekazerne”, is daarom eveneens begrijpelijk. Omtrent de vraag, naar welke personen uit het Huis van Horne de gebouwen zijn genaamd, bestaat echter een jarenlang misverstand. Men zou terecht mogen veronderstellen, dat de kazerne zou zijn geheten naar de meest bekende Graaf van Horne (Hoorne), Graaf Philips van Montmorency. Immers deze Philips had niet alleen relaties met Weert doordat hij Heer van Weert was, aldaar resideerde en er later begraven werd, maar hij was bovendien een figuur van nationale betekenis, daar hij met Willem van Oranje en Lamoraal Graaf van Egmond het sein heeft gegeven tot de opstand tegen Spanje. Wegens hun aandeel in deze strijd werden hij en Egmond in 1568 op last van Alva te Brussel onthoofd. Het stoffelijk overschot van Philips van Montmorency werd overgebracht naar Weert en begraven vóór het hoogaltaar in de St. Martinuskerk.

Ofschoon het dus geheel voor de hand zou hebben gelegen om de kazerne in Weert naar hem te noemen, is het gebouw niet naar hem maar naar een geheel andere van Horn genaamd. Dit blijkt uit een in 1961 op het Hoofdkwartier van de Generale Staf aangetroffen

fotocopie van een oorkonde uit het jaar 1938 (de oorkonde zelf is in de oorlogsjaren verloren gegaan), waarin de toenmalige Minister van Defensie, van Dijk, bekend maakte, dat bij zijn beschikking van 21 december 1938, Litt. C. 327 was bepaald dat deze kazerne de naam zou dragen „van Horne-kazerne” naar Graaf Willem Adriaan van Horne, Generaal der Artillerie, overleden 4 maart 1694. Ofschoon deze van Horne in militaire kringen als beroemd generaal bekend staat, had hij met Weert niets uit te staan, daar hij slechts een lid van een verre zijtak der Weerter Hornes was; bovendien was hij geen figuur uit onze nationale geschiedenis zoals Philips. Dat de kazerne naar hem is genoemd, is waarschijnlijk toe te schrijven aan het feit, dat hij dezelfde naam droeg als de Graven van Horne, waarvan men wist, dat zij te Weert thuishoorden.

Al met al een onbevredigende geschiedenis, omdat men Philips van Horne (Hoorne) of van Montmorency voorbij is gegaan, die toch zeker in Weert geëerd had moeten worden.

Willem Adriaan van Horne.¹⁾

Deze Willem Adriaan van Horne was een telg van een tak der Hornes, die als baronnen van Kessel(in Brabant) en van Batenburg en als heer van Wuustwezel regeerden. Deze Kesselse tak was eind 16e eeuw ontstaan uit de tak van Baucignies; deze in het begin van de 16e eeuw uit de tak Houtkerk-Gaesbeek en deze in de 14e eeuw weer uit de hoofdtak Horn-Weert en Altena. De naamgever van de Weerter kazerne had dus geen enkele rechtstreekse verbinding met de plaats Weert. Hij werd na 1632 geboren als zoon van Graaf Jan van Horn, baron van Kessel etc. en van Gravinne Johanna van Bronkhorst-Batenburg; hij was gehuwd met Justine van Nassau.

Vooral door zijn verrichtingen op krijgsgebied geniet

hij bekendheid. In 1668 werd hij benoemd tot sergeant-majoor generaal der infanterie en tot chef van een naar hem genoemd regiment; in 1672 werd hij Meester Generaal der Artillerie. In 1667 tijdens de 2e Engelse Zeeoorlog bevond hij zich met 8 compagnieën landsoldaten aan boord van de Nederlandse vloot, die een landing moest ondernemen op de Engelse kust. Ook onderscheidde hij zich in de Coalitie-oorlog (1672–1678) van Engeland en Frankrijk tegen de Republiek om de Zuidelijke Nederlanden. Zo heroverde hij in 1672 als Commandant van een gedeelte der oude Hollandse Waterlinie Oudewater op de Fransen en wist hij bij Woerden de optrekkende legers van de bekende bevelhebber Luxembourg te stuiten. Als commandant van Oudewater verjoeg hij met een afdeling Haagse en Dordrechtse schutters op schaatsen enige benden plunderende Fransen en verdreef hen naar Woerden en Montfoort. In juni van het volgende jaar na de vrede met Engeland zond de Republiek een eskader onder Tromp in zee om de Franse kusten te bestoken. Aan boord bevonden zich wederom landingstroepen onder bevel van Willem Adriaan van Horne, die met sukses diverse landingen uitvoerden en verschillende plaatsen bezet hielden. In de bekende slag bij Mont-Cassel commandeerde Horne de rechtervleugel; in de slag bij Sint Denis werden de beide hoofdstellingen van het Franse leger alsook Luxembourg's hoofdkwartier, de abdij van St. Denis, door Horne en zijn troepen ingenomen. In 1693 moest hij als commandant van Veurne, dat door Nederlandse en Engelse troepen bezet was, op bevel van hogerhand deze plaats overgeven aan de markies de Boufflers. Van daaruit vertrok hij naar Namen, waar hij zich opnieuw onderscheidde bij het beleg van die stad. Dodelijk gewond stierf hij op 4 maart 1694.

Nieuwe oorkonde aan de van Horne-kazerne aangeboden

In de van Horne-kazerne is thans sedert jaren gevestigd de Onderofficierenschool van de Koninklijke Landmacht. In september 1961 ontving deze opleidingsschool het praedicaat „Koninklijk” en heet sindsdien „Koninklijke Militaire School”. Bij deze gelegenheid zegde het gemeentebestuur van Weert toe om als een klein huldeblijk een afschrift van de oorkonde van 1938 te laten maken. Aan de hand van bovengenoemde fotocopie van het origineel werd een prachtig gecalligrafeerd en natuurgetrouw afschrift vervaardigd en aan de kazerne aangeboden. Hiermede is niet alleen een militaire traditie hersteld, die wil, dat bij de ingang van elke kazerne de naam van het gebouw in oorkonde-

vorm is aangebracht, maar tevens is hiermede een einde gekomen aan de onzekerheid omtrent de ware naamgeving van de van Horne-kazerne in Weert.

J. Henkens.

¹⁾ Zie: „Histoire Généalogique de la Maison de Hornes” door Goethals, Brussel 1848 en „Nieuw Nederlands Biografisch Woordenboek” deel II.